

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ ЗА ЗАЩИТА

НА ДИСЕРТАЦИЯ НА РУМЕН ПЕТРОВ НЕДКОВ

ДОЦ. Д-Р ГЕОРГИ БЪРДАРОВ

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационния труд на докторанта Румен Петров Недков на тема „Системен анализ на хоризонталната мрежа от административно-териториални единици в България”, за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР” по научната специалност 01.08.02 - „Икономическа и социална география”.

Рецензент: проф. д-р Христо Нейков Каракашев

Основание за рецензията: Заповед № РД 38703/04.12.2015г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски” проф. дфн Атанас Герджиков за определяне на Научното жури и Решение от първото заседание на Научното жури за провеждане на защита на докторската дисертация на Румен Петров Недков

Уважаеми г-н Председател,

Уважаеми членове на Научното жури,

Рецензията на дисертацията на г-н Румен Недков на тема „Системен анализ на хоризонталната мрежа от административно-териториални единици в България” е изготвена съгласно законовите изисквания (ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на СУ „Св. Климент Охридски”)

I. Кратки биографични данни за г-н Румен Недков

Г-н Румен Недков е роден на 07.02.1970 г. в гр.Своге. Завършил е висшето си образование ОКС „Магистър” по Регионално развитие и управление в ГГФ на СУ „Св. Климент Охридски” през 2010 г. От януари 2011г. до януари 2015г. е асистент към катедра „Социално-икономическа география” при ГГФ, където води семинарни и практически занятия в бакалавърската степен в спец. „География”, „История и география” и „Регионално развитие и политика” по няколко основи курса. Г-н Недков е зачислен в докторантура на самостоятелна подготовка на 10.06.2015г. със Заповед на Ректора на СУ „Св.Климент Охридски”. На 19.11.2015г. със Заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски” г-н Недков е отчислен предсрочно с право на защита.

II. Обща характеристика на дисертационния труд. Цели, обхват и методология на научното изследване.

Дисертацията на Румен Недков е в обем от 196 страници, 9 таблици, 5 фигури и 11 карти. Библиографията включва 179 литературни източник на български и руски, 17 на латиница, 10 аналитични доклада, 35 нормативни документа, 6 статистически и планови документи, 11 източника на статистическа информация, 7 интернет адреси и 4 таблични приложения..

В структурно отношение дисертационният труд е обособен в три глави, въведение и заключение, като е налице необходимата логическа последователност и обвързаност между отделните части на труда.

Във въведението и първа глава „Теоретико-методологични основи на изследването” докторантът е очертал рамката и актуалността на изследвания проблем. Основната цел на дисертацията, обекта и предмета на изследването, защитаваната теза и конкретните задачи на изследването. Още във въведението авторът е посочил и основните научно-изследователски методи, които ще бъдат използвани в хода на своето изследване, а именно: системния анализ, ретроспективния, сравнителния и статистическия анализ.

Като цяло въведението на дисертационния труд изпълнява много добре предназначението си, защото дава ясна представа за характера и очакваните приноси на проведеното изследване.

След внимателния прочит на докторския труд може да се направи изводът, че предметът, обектът и тезата на докторанта са формулирани много добре, а целта и задачите са постигнати в много висока степен. Това ми дава основание да считам, че докторантът Румен Недков е направил една много успешна крачка в своето научно развитие, натрупал е положителен опит в провеждане на самостоятелни научни изследвания, критично е оценил и използвал многобройните литературни източници и е достигнал до формулиране на точни изводи и препоръки, не само в тесните рамки на поставената тема за системен анализ на хоризонталната мрежа от административно-териториалните единици в България, но достига и навлиза до значително по-сложните и многообразни проблеми на варианти за оптимизация на АТУ на България, социално-икономическите измерения на промените след 1990 г., демографските измерения на промените, измерения на промените в селищната мрежа, варианти за оптимизация на ниво области и ниво общини и др.

В първа глава „Теоретико-методологични основи на изследването” (стр.13-стр.73) авторът си поставя амбициозните задачи да обоснове теоретичните основи на „системния анализ и подход” на конкретния пример на АТЕ като системи, както и задълбоченото анализиране на основополагащите принципи, цели, функции и видовете структури на АТУ и тяхната взаимообвързаност с регионалното развитие, районирането и местното самоуправление.

Избраният подход е нещо съвършено ново в географските изследвания и като цяло заслужава единствено адмирации, тъй като са налице сериозни приносни моменти в теорията и методологията на регионалния анализ на АТУ на България.

Във втора глава „Развитие и съвременна структура на АТУ на България” (стр.74-стр.127) авторът след сравнително кратък, но много съдържателен ретроспективен анализ на развитието на АД на България до 1990г. изследва многообхватните функционални и структурни промени на АТУ. С научно-приложна

стойност са изследванията и формулировките на АТЕ, териториални статистически единици и неформални райони, като се откроява сравнителният анализ на „районите за планиране и районите „за целенасочено въздействие”, а именно: райони за трансгранично сътрудничество и развитие, райони за растеж, райони със специфични проблеми и приоритети (райони в индустриален упадък, изостанали селски райони, изостанали планински райони) и райони за развитие.

Трета глава „Предпоставки, подходи и варианти за оптимизация на АТУ на България” (стр. 128-160) е оригинална и новаторска. С този подход и в този вид авторът по същество за първи път в географската литература излиза от традиционните изследвания и поставя ново начало и нова насоченост на теоретико-методологичните основи на географските изследвания за „оптимизацията на АТУ в България”. За първи път в докторски труд толкова всеобхватно, задълбочено и компетентно се изследват проблемите на подходите и вариантите за оптимизация на АТУ на България. Авторът на базата на сравнителния анализ на страните членки на ЕС и България убедително защитава становището за бъдещото окрупняване на областите и общините като основа за устойчиво и ускорено социално, икономическо и демографско развитие на териториалните единици.

В заключението авторът убедително доказва, че „успоредно с евентуалното окрупняване на АТЕ е необходимо и провеждане на преференциална диференцирана регионална политика, изразяваща се в прилагането на специфични модели и подходи спрямо отделни части на националната територия”.

III. Научни приноси.

От направения преглед на структурата и съдържанието на дисертационния труд на Румен Недков „Системен анализ на хоризонталната мрежа от АТЕ в България” могат да се направят следните основни изводи свързани със съдържанието се приноси в теоретичен, методологичен и научно-приложен характер.

Първо. Както беше посочено, дисертацията има ясно и точно формулирани социално-икономически проблеми, цел, задачи, авторова теза, което предполага и

задълбочено научно изследване на системния анализ на хоризонталната мрежа от АТЕ в България като цяло и в частност на нейните съставни части – областите и общините.

С пълна убеденост мога да твърдя, че докторантът:

- отлично познава литературата и научните достижения в тази област, в рамките на която са изследваните в дисертацията проблеми на системния анализ на хоризонталната мрежа от АТЕ.

- много добре е открил както теоретико-методологичните, така и научно-приложните проблеми, произтичащи от избраната тема.

- демонстрирал е безспорни способности и умения за провеждане на самостоятелно научно изследване, критично осмисляне на съществуващи научни тези и убедително аргументиране на собствени позиции.

- правилно е интерпретирал резултатите от научното си изследване, като ги е формулирал и представил разбираемо, логично и с необходимата прецизност.

- относно приносите съдържащи се в дисертационния труд в конкретния случай считам, че те имат качества на обогатяване на съществуващите знания, а така също и проверка на формулирани тези, изведени на основата на проведени целенасочени имперични изследвания.

В дисертационния труд, според мен се съдържат научни и научно-приложни резултати, които могат да се считат за приноси в науката и практиката, а именно:

- аналитичен преглед на теоретичните основи на системния анализ на хоризонталната мрежа от АТЕ в България, а така също и основните понятия „система”, „АТУ”, „АТЕ”, хоризонтална мрежа от „АТЕ”, „гъстота на мрежата от АТЕ” и др.

- с теоретичен принос е анализът на съвременното състояние на АТУ в България и най-вече разработеният и приложен алгоритъм за изследване на АТУ

приемани като природно-социални и икономически системи през призмата на системния подход.

- с безспорно теоретико-приложен принос е много задълбочената и компетентна характеристика на развитието на АТУ на България (изследвайки едновременно нормативната рамка на АТУ, причините, мотивите и ефектите от извършваните административно-териториални реформи в страната, което по същество е синтезиране и надграждане на научните изследвания в тази област).

- като значим научно-приложен и методологичен принос и аргументираното въвеждане за първи път в теорията и практиката на показателя „гъстота на мрежата от АТЕ”.

- с най-високи теоретични и особени практико-приложни достойнства са анализите и характеристиките на „извършените промени в социално-икономическото и демографското развитие на България след 1990г. и настъпилите изменения в структурата и функциите на АТУ в страната”. Задълбочено са разкрити и анализирани връзките и взаимната обусловеност „между АТУ и регионалното развитие”.

- с много висока теоретико-методологическа стойност са разработените подходи и варианти за оптимизация на АТУ на България и особено за „оптималния размер на АТЕ” и оптимизацията на ниво области и на ниво общини и др.

Към дисертационния труд на Румен Недков могат да се отправят някои критични бележки и препоръки, с които не искам да подценявам и омаловажавам вече посочените положителни резултати:

- в целия дисертационен труд и особено в I и II глава докторантът би могъл да открие в много по-голяма степен собствените си виждания от тези на различните автори.

- в отделни части на труда строго научният стил на изложението се редува с по-скоро учебнически начин на поднасяне на много сериозна научна проблематика.

- използваната статистическа информация, представена главно в таблични приложения, е анализирана в някои случаи в по-едри шрихи, като са спестени обстояйнните и аналитични характеристики, на чиято основа биха могли да се формулират целенасочени научно обосновани управленски решения.

IV. Публикации и участие в научни форуми.

Във връзка с дисертационния труд в автореферата си г-н Р.Недков е посочил две научни публикации и тяхното представяне на авторитетни научни форуми с международно участие, които са самостоятелни и отразяват най-важните теоретико-методологични и научно-приложни приноси, съдържащи се в труда.

Авторефератът е изготвен коректно като са спазени всички необходими изисквания.

Приносите, които са посочени, отразяват реално научните достижения на автора. Единствено не бих приел посоченият под номер шест принос, най-вече заради начина на формулиране. Не е редно да се подхожда толкова скромно „резултатите от изследванията могат да бъдат взети под внимание в процеса на разработването на варианти за оптимизация на АТУ на страната”, защото това не е принос. Точно обратното – би трябвало да се посочи, че разработените теоретико-методологични основи на системния анализ на хоризонталната мрежа от АТЕ в България по същество се явява действаща методология за анализ на равнище области и общини, което вече е безспорен принос.

V. Заключение.

Избраната тема е изключително актуална не само за настоящия момент и близкото бъдеще, но ще бъде така и в следващите десетилетия. Отличава се с висока дисертабилност, като са изследвани много важни теоретико-методологични и научно-приложни аспекти на системния анализ на хоризонталната мрежа от АТЕ в България. Обработена е добросъвестно значителна по обем статистическа информация, основната част от която е набрана лично от докторанта. Направени са задълбочени и компетентни анализи, обобщения и препоръки към централните и местните органи за

управление на държавната администрация, което е убедително доказателство за приложимостта на докторския труд.

Като има предвид всичко това и най-вече посочените и анализирани научни приноси на автора си позволявам с убеденост да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури с председател доц. д-р Георги Бърдаров да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР” на г-н Румен Петров Недков.

21.12.2014 год.

Рецензент:

гр. София

(проф. д-р Хр. Каракашев)